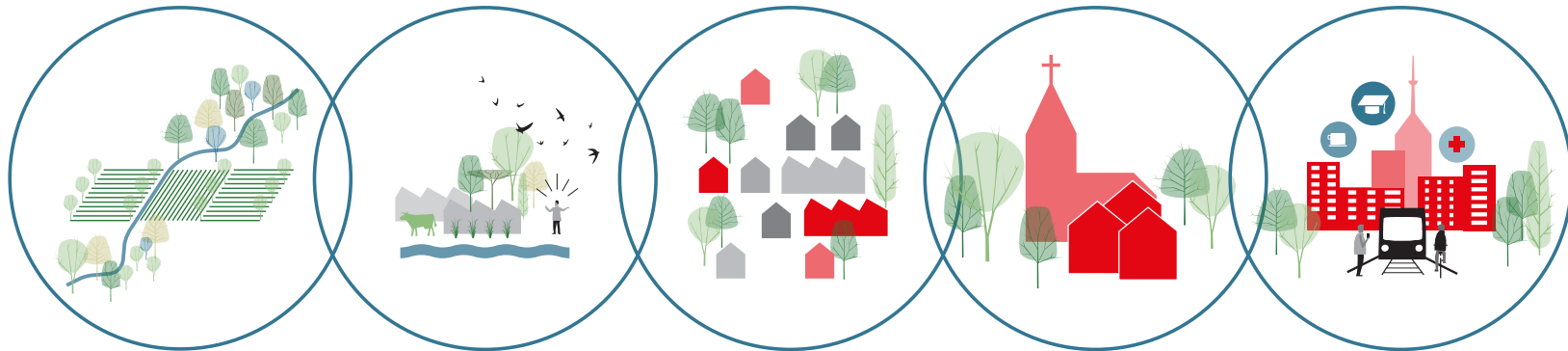

Masterplan Morkhoven Herentals

VISIENOTA

13 juni 2022

SWECO

ATELIER
ROMAIN

Endeavour

INHOUD

1. ONTWERPVRAAGSTUKKEN

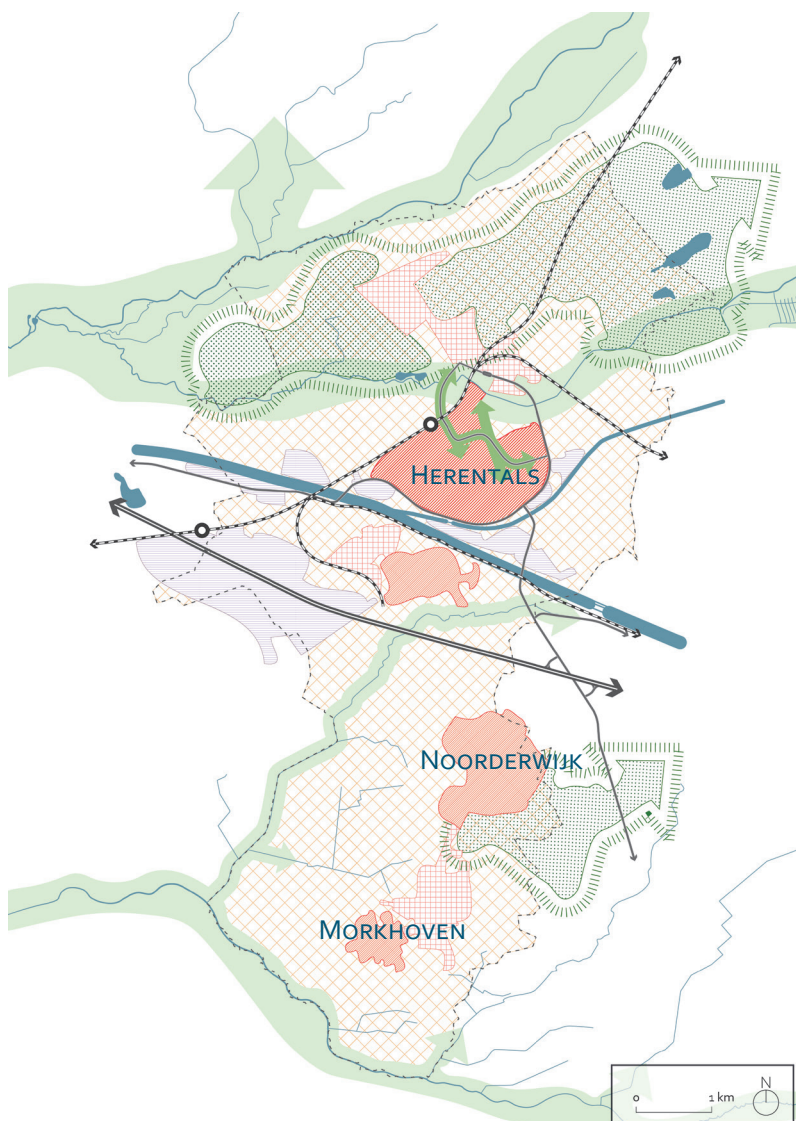
2. RUIMTELIJKE ONTWERPPRINCIPES VOOR HET PROJECTGEBIED + input interactieve werkgroepen

3. EERSTE VERTALING VAN DE VISIE IN MOGELIJKE OPLOSSINGSRICHTINGEN + input dorpsateliers

4. VISIE OP DE DORPSKERN

Wisselwerking met Beleidsplan Ruimte Herentals

Het Beleidsplan Ruimte stelt **9 ambities** voor het grondgebied van Herentals voorop. Deze zijn **stadsbreed** geformuleerd waardoor sommige minder van toepassing zijn op de dorpen. We nemen deze ambities mee in de uitwerking van de visie voor Morkhoven.

Voorzieningen als drager

- Ontwikkelingen koppelen aan voorzieningen en zorg
- Ontwikkelingsdruk gebruiken als hefboom tot verhogen ruimtelijke kwaliteit
- Woningnood Herentals in regionaal perspectief plaatsen
- Toekomstperspectieven op maat van elke kern

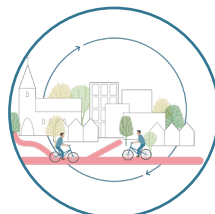
Toekomstgericht en inclusief wonen

- Ontwikkelen volgens demografische uitdagingen
- Dubbel duurzaam bouwen

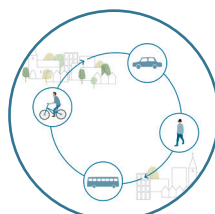
Optimaliseren ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen

- Stimuleren verweven, vermengen, stapelen, delen, ... van functies en ruimtes
- Herstructureren en inbreiden volgens kansen ENA
- Ruimte bieden aan kantoorachtigen op doordachte locaties
- Verbeteren beeldkwaliteit en tegengaan verrommeling

Herentals fietsstad

- Binnenstad en dorpskernen fietsvriendelijker maken
- Bedrijventerreinen
- Grote assen
- Fietsvriendelijk bouwen

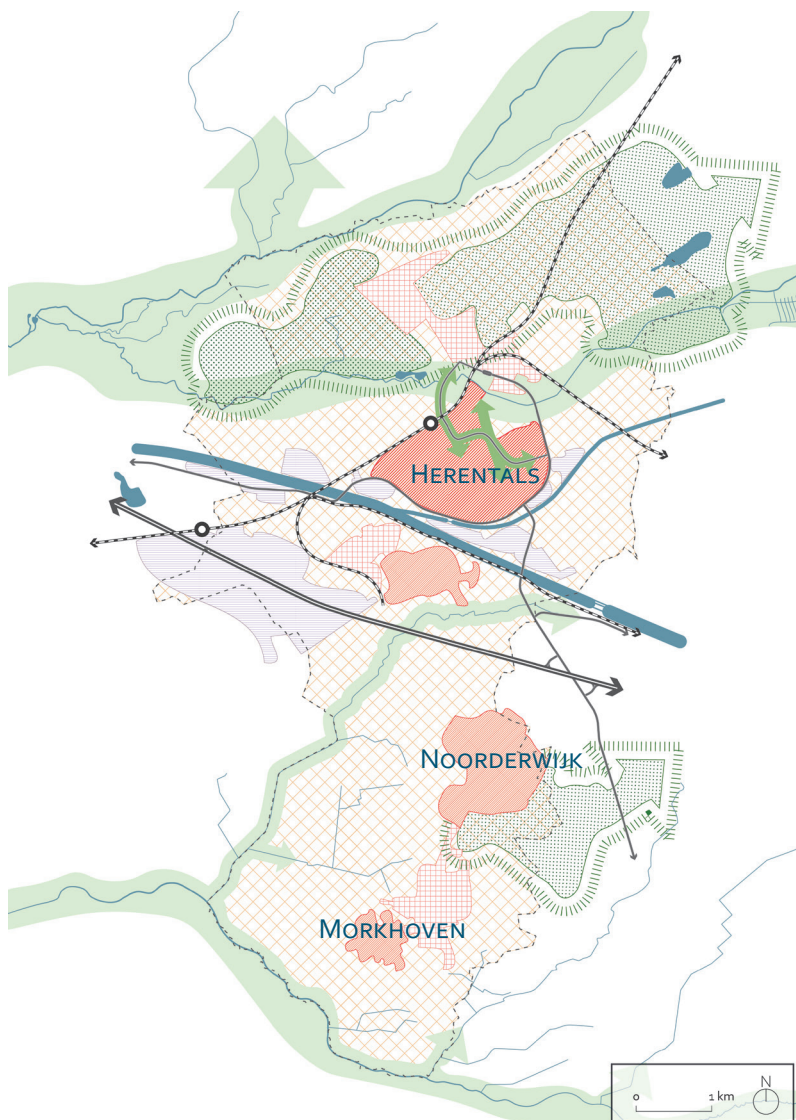

Mobiliteitsoplossingen voor iedereen

- Shift van bezit naar (gedeeld) gebruik
- Uitbouw station als dé mobiliteitshub van Herentals
- Aantrekkelijk openbaar & collectief vervoer
- Uitbouw hoppingpunten

Wisselwerking met Beleidsplan Ruimte Herentals

9 ambities voor Herentals (vervolg)

Kernen en buurten op maat van 8 tot 80 jarigen

- Verblijfskwaliteit verbeteren
- Mobiliteitskamers
- Kindvriendelijke netwerken

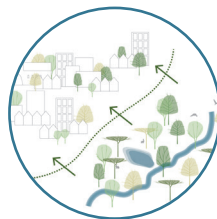
Bruisend stadshart

- Aantrekkelijkheid stadshart vergroten
- Herorganiseren en sterker reguleren van parkeren
- Circulatie

Open ruimte beschermen en versterken

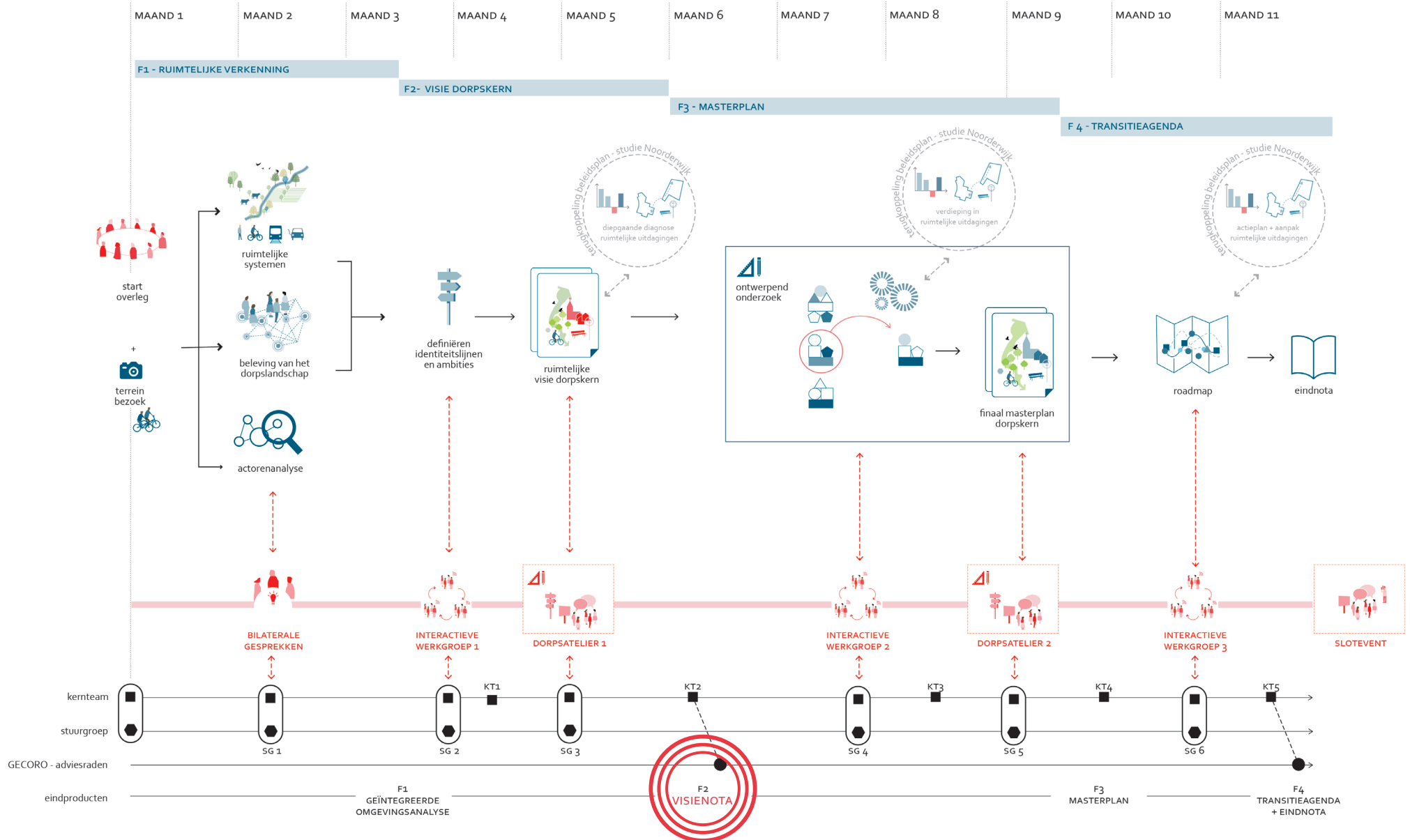
- Landschapsbiografie kaderstellend voor versterken landschapskwaliteiten
- Beschermen van landbouwgronden tegen zonevreemd gebruik
- Verknopen van het duurzame mobiliteitsnetwerk en groene recreatienetwerk
- Stimuleren van agrarisch hergebruik en korte keten-landbouw nabij de kernen

Groenblauw netwerk als klimaatrobuuste onderlegger

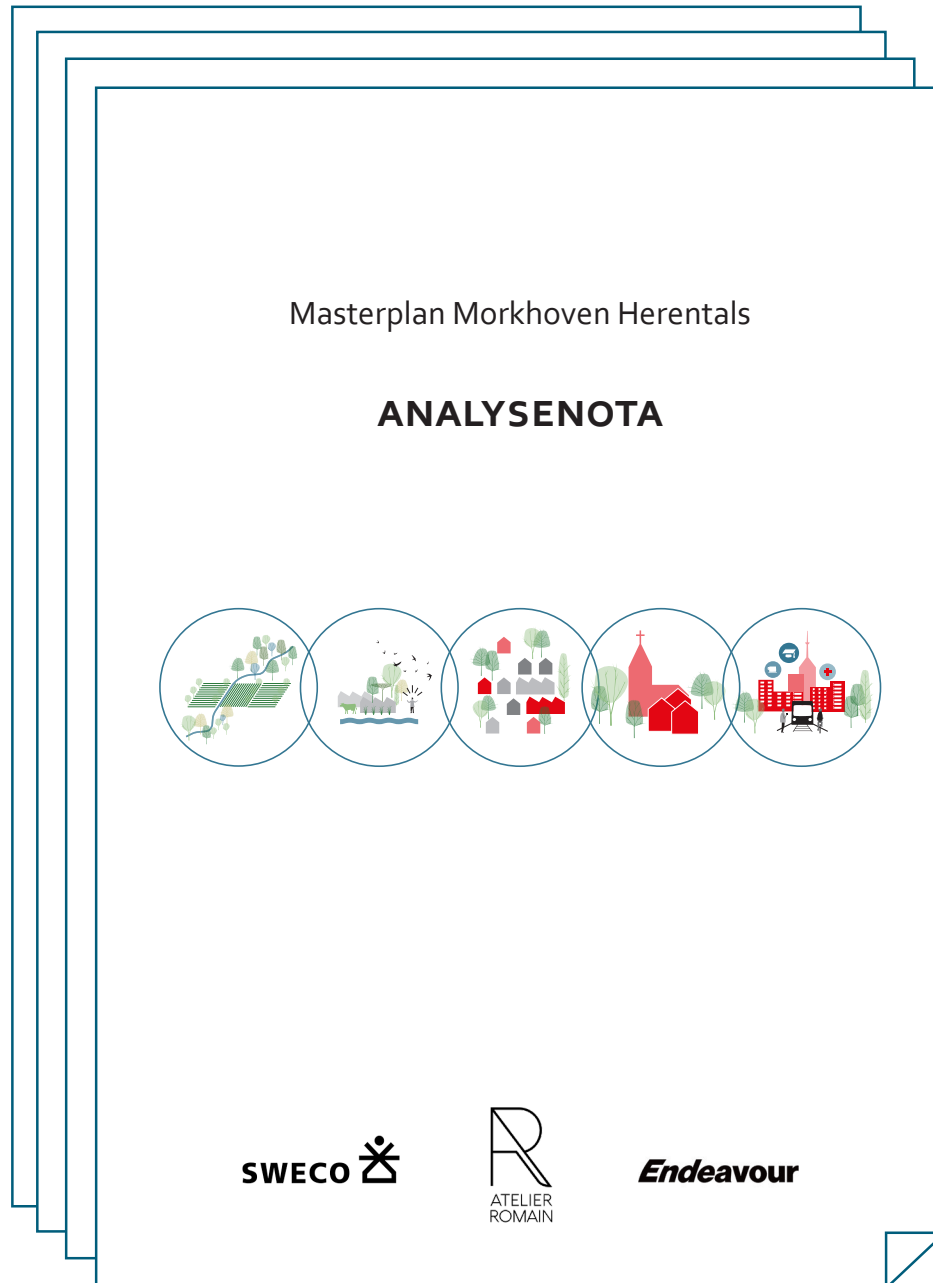
- Ecologische verbindingen doorheen het bebouwde weefsel realiseren
- Infiltratie en buffering voorop
- Stimuleren van dubbelgebruik van de open ruimte
- Ontharden als reflex

Traject

1. ONTWERPVRAAGSTUKKEN

In fase 1 van het masterplan werd een analysenota opgemaakt met de geïntegreerde omgevingsanalyse, de eerste lezing van het projectgebied en de bilaterale gesprekken en verdiepende interviews. Hieruit zijn een aantal ontwerpvaardigheden voor de toekomst van de dorpskern naar boven gekomen. Dit zijn aandachtspunten of knelpunten die vandaag voelbaar zijn of die bij een toekomstige ontwikkeling meegenomen dienen te worden.

-> wat speelt er in Morkhoven?

SWECO

ATELIER
ROMAIN

Endeavour

Van een onderbenut dorpsplein, Naar het kloppend hart van de gemeenschap

huidig dorpsplein

dorpshuis

historische woningen op het dorpsplein

- Op heden wordt het dorpsplein voornamelijk gebruikt als **parking**
- Er is nood aan een **kwalitatieve ontmoetingsplaats** voor de inwoners van Morkhoven
- Het dorpshuis wordt **onderbenut**. Welke functies kunnen hier nieuwe ontmoetingen genereren?
- Vroeger was het dorpsplein bebouwd. Is er in de toekomst terug ruimte voor **bebouwing** op het plein?

Van een verspreide school, Naar geclusterde infrastructuur met brede functies

school Rode-Leeuwstraat

school Streeppstraat

historische woning aan het dorpsplein

- De schoolgebouwen op beide locaties zijn **verouderd** en **te klein** voor het huidige schoolbestand
- Wens directie:
 - evolueren naar **één campus** (uitbreiding site Breidelstraat)
 - een school met een **brede maatschappelijke functie**. De nieuwe school kan open gesteld worden voor naschoolse activiteiten
- Zowel de historische woning aan het dorpsplein als het schoolgebouw in de Rode-Leeuwstraat hebben een **erfgoedwaarde**

Van een versnipperde gemeenschap, Naar een sterke verweving van dorpse functies

Sint-Niklaaskerk

parochiezaal tegenover de kerk

chirolokalen in binnengebied

- De parochiezaal, fanfare, chiro, dorps huis,... zijn verspreid over de kern. Kunnen bepaalde voorzieningen verhuizen of samengevoegd worden om een **verbonden gemeenschap** te krijgen in de kern?
- De **chiro** is gelegen in een binnengebied grenzend aan achterkanten van private woningen. Dit zorgt regelmatig voor spanningen.
- De Sint-Niklaaskerk wordt bewaard voor de eredienst, maar kan op termijn **breder functies** toelaten

Van ongebreidelde groei, Naar een afgewerkte dorpsrand en verdichte kern

open ruimte WUG Rode-Leeuwstraat

recente appartementen in de dorpskern

relatie tussen woonwijk en open ruimte

- De aanwezigheid van de woonuitbreidingsgebieden (WUG's) aan het einde van de Rode-Leeuwstraat en ten westen van de fietssnelweg brengen **ontwikkelingsdruk** met zich mee
- Op welke locaties kan er aan kernverdichting gedaan worden en waar vrijwaren we de open ruimte?
- Afwerken van de **dorpsrand** als aandachtspunt: wat is de relatie met het omliggende landschap?
- Bij nieuwbouwprojecten dient er rekening gehouden te worden met de **dorpse identiteit**.

Van klassieke verkavelingswijken, Naar een dorp op maat van jong en oud

autogericht plein Tempels

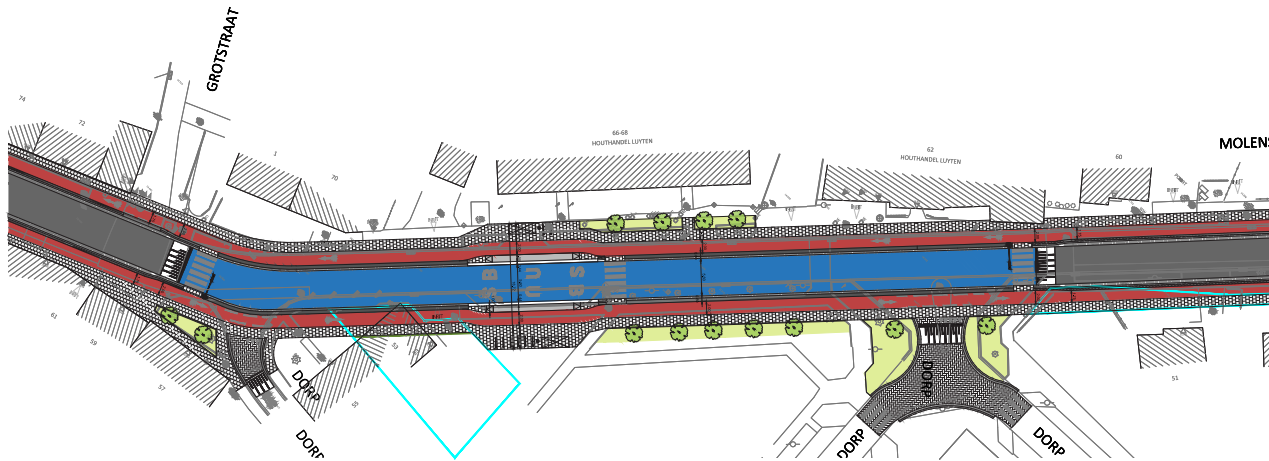
beperkte voorzieningen in de kern

nieuwe wekelijkse markt op het dorpsplein

- Er heerst een algemeen gebrek aan **ontmoetingsruimte**, zowel voor de jeugd als voor ouderen
- **Speelterreinen** in Morkhoven zijn verouderd en weggehaald
- Het **beperkt** aantal dagdagelijkse **voorzieningen** maakt de inwoners sterk afhankelijk van het stadscentrum en omliggende kernen. De nieuwe **wekelijkse markt** biedt hier een eerste antwoord op
- **Levenslang wonen in eigen dorp** als uitgangspunt. Is er ruimte voor seniorenwoningen in de kern?

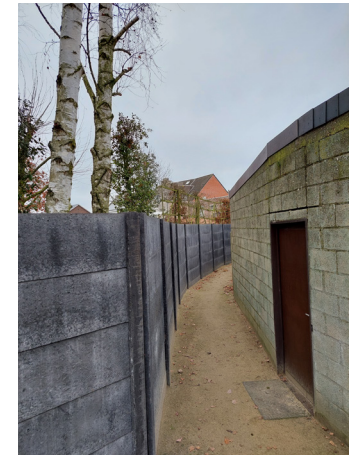
Van een autogerichte dorpskern, Naar een duurzame mobiliteit gericht op de zachte weggebruiker

plannen infrastructuurwerken Molenstraat

trage wegen door de kern

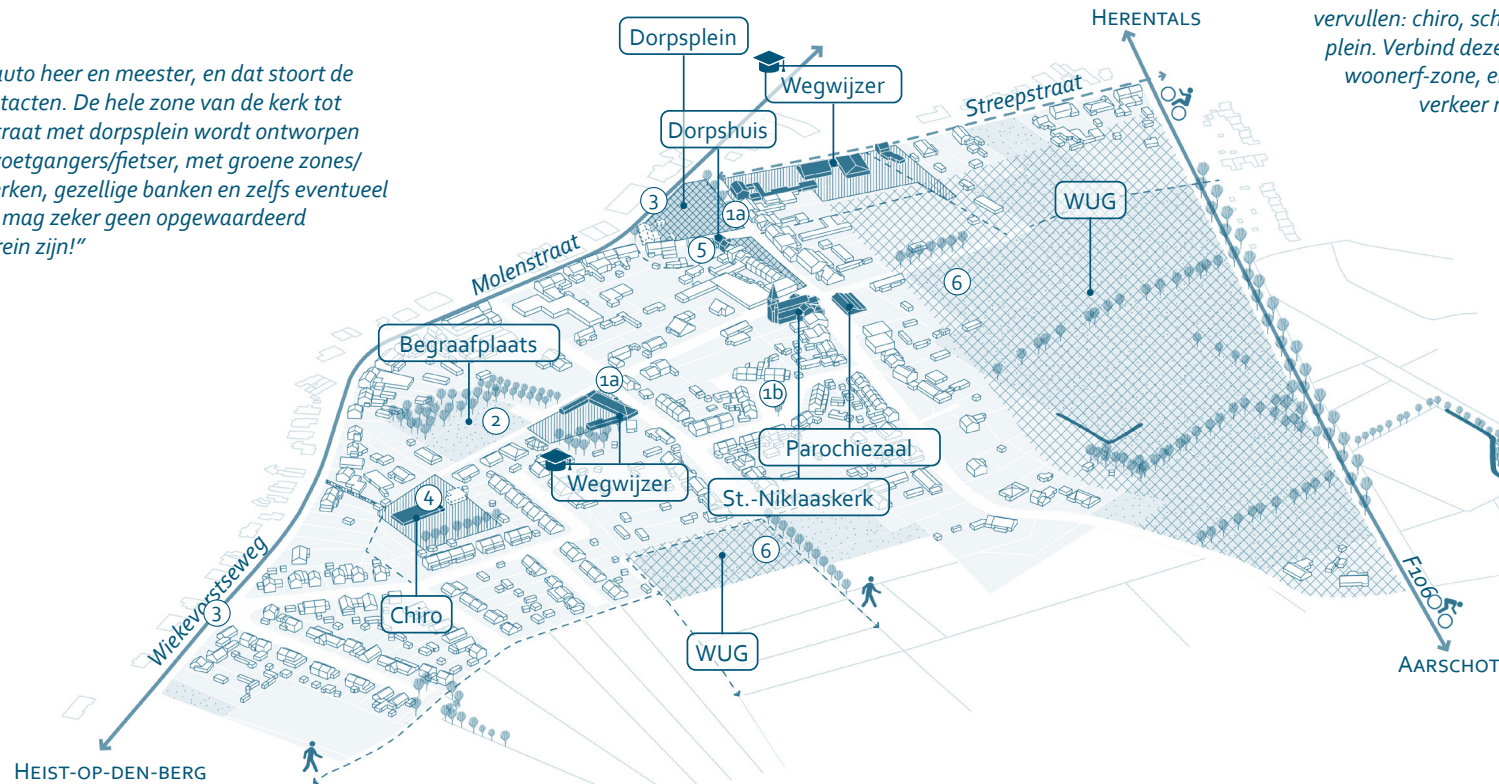

- Infrastructuurwerken Molenstraat bieden de kans voor een **mobipunt** ter hoogte van het dorpsplein
- Twee nieuwe gescheiden fietspaden zorgen voor een **veilige doortocht** langs de hoofdverkeersas
- De Streepstraat wordt vaak gebruikt als **sluipweg** tussen de Molenstraat en de Voortkapelseweg, hoe kan dit vermeden worden om een veiligere schoolomgeving te creëren?
- Hoge **parkeerdruk** in de kern: hoe kan het parkeren in Morkhoven georganiseerd worden?

Synthese

"(...) nu is auto heer en meester, en dat stoort de sociale contacten. De hele zone van de kerk tot de Molenstraat met dorpsplein wordt ontworpen vanuit de voetgangers/fietser, met groene zones/bloemenperken, gezellige banken en zelfs eventueel water. Het mag zeker geen opgewaardeerd parkeerterrein zijn!"

"In Morkhoven zijn er verschillende locaties rondom het dorpsplein, die de dorpsfuncties vervullen: chiro, school op 2 locaties, kerk, groot plein. Verbind deze met elkaar, bv. door 1 grote woonerf-zone, en zorg ervoor dat doorgaand verkeer niet meer door het dorp kan"

Parallel lopende studies en geplande projecten

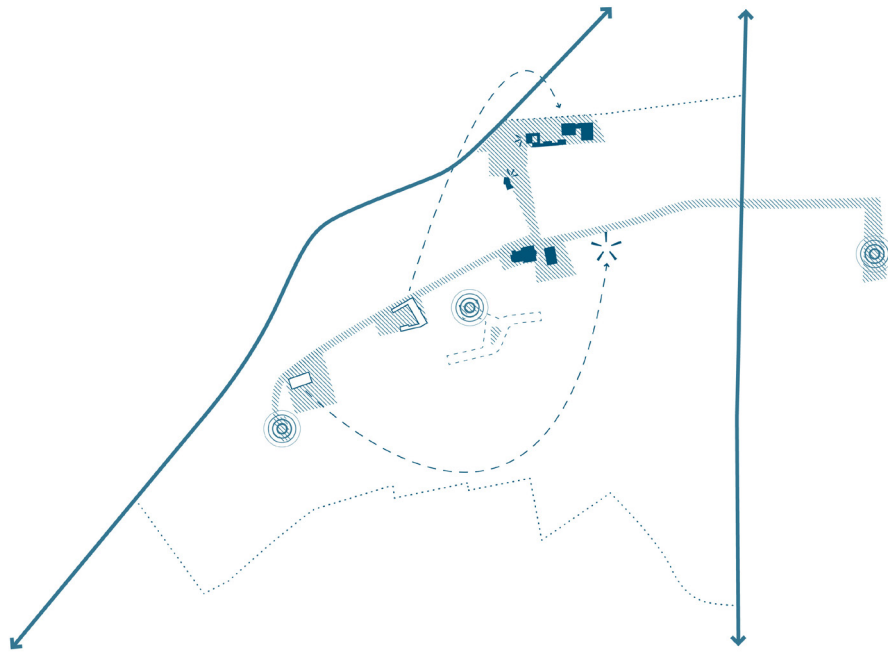
- ① Speelruimteplan 2020-2025
 - ①a Aandacht verhogen oversteekbaarheid
 - ①b Vergroenen (speel)plein Tempels
- ② Masterplan en beheersplan begraafplaatsen grondgebied Herentals
- ③ Infrastructuurwerken Molenstraat - Wiekevorstseweg - Voortkapelseweg
- ④ Uitbreiding en afbraak chirolokalen
- ⑤ Verkrijgen erkenning als dienstencentrum
- ⑥ Ontwikkelingsaanvraag

2. RUIMTELIJKE ONTWERPPRINCIPES VOOR HET PROJECTGEBIED

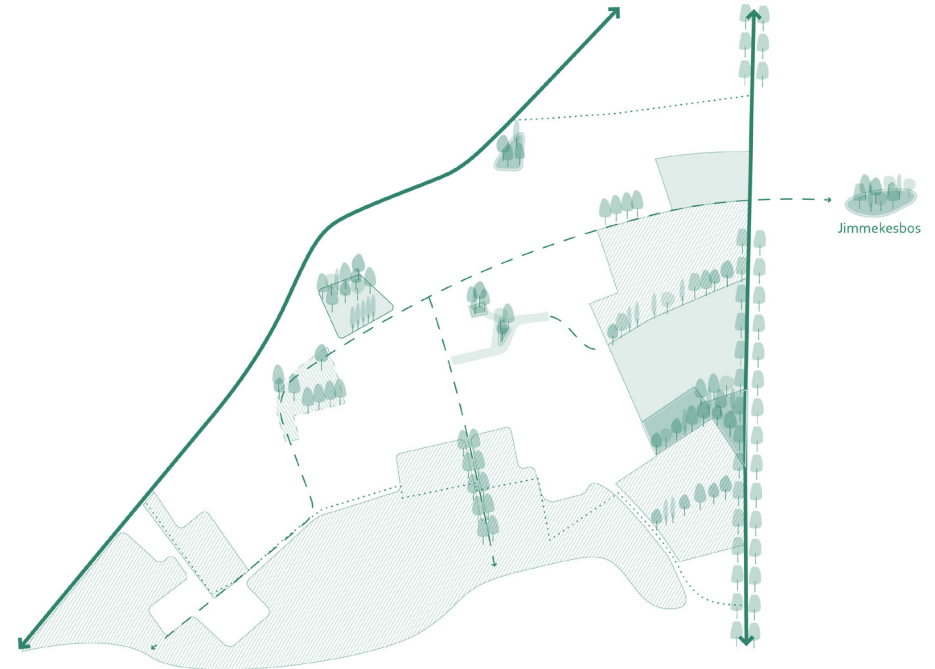

Ruimtelijke ontwerpprincipes

Publieke schakels en ontmoetingsruimte als structurerende elementen voor een levendig dorpshart

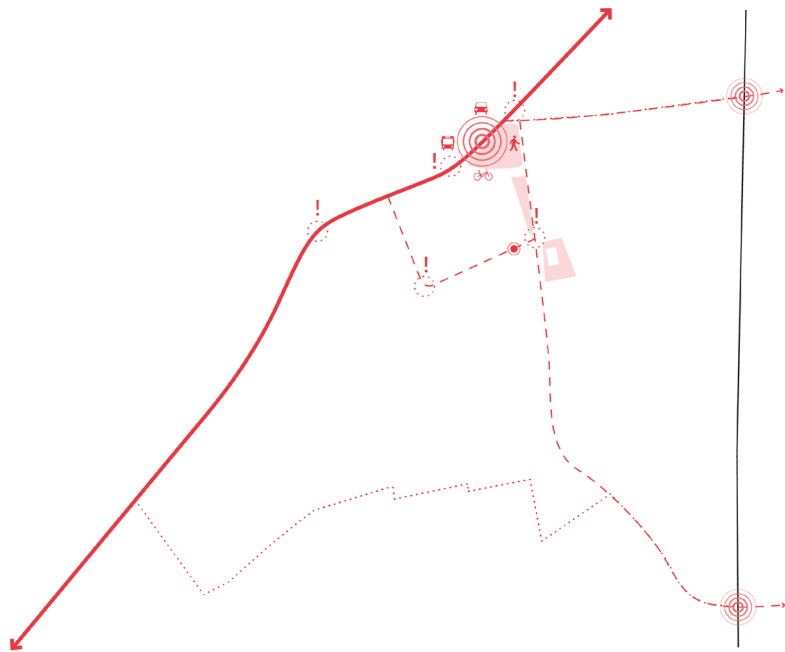

Fysisch systeem (reliëf, bodem, waterlopen, fauna en flora,...) als onderlegger voor een groene kern met een sterke relatie tot het landschap

Ruimtelijke ontwerpprincipes

Strategische scharnierpunten op de hoofdassen verbinden de kern op een duurzame manier met de omgeving

Vrijwaren van zichtassen richting waardevol dorps patrimonium en afwerken van dorpsranden voor een herkenbare identiteit

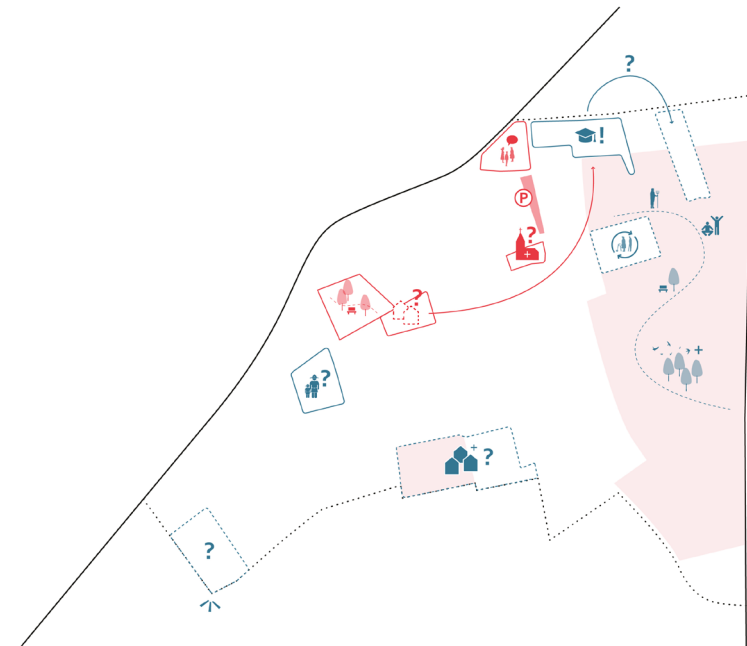

Ruimtelijke ontwerpprincipes

Trage wegen verbinden de publieke schakels en groene belevingsruimtes voor de zachte weggebruiker

‘Speelruimte’ met belangrijke hefboompotentie voor de rest van de kern

Interactieve werkgroepen

Wie? Chiro, Kerkraad, Parochiale Werken, school, Fanfare, Samana,...

Wat? Tijdens enkele interactieve werkgroepen met relevante stakeholders mbt het projectgebied werden de ontwerpvragestukken afgetoetst naar relevantie en herkenbaarheid en de ruimtelijke principes overlopen en verder verfijnd. Dit is de basis waarop het verdere scenario-onderzoek zich zal enten.

Het verslag van de werkgroepen is als bijlage aan dit document toegevoegd.

3. EERSTE VERTALING VAN DE VISIE IN MOGELIJKE OPLOSSINGSRICHTINGEN

Dorpsatelier met inwoners

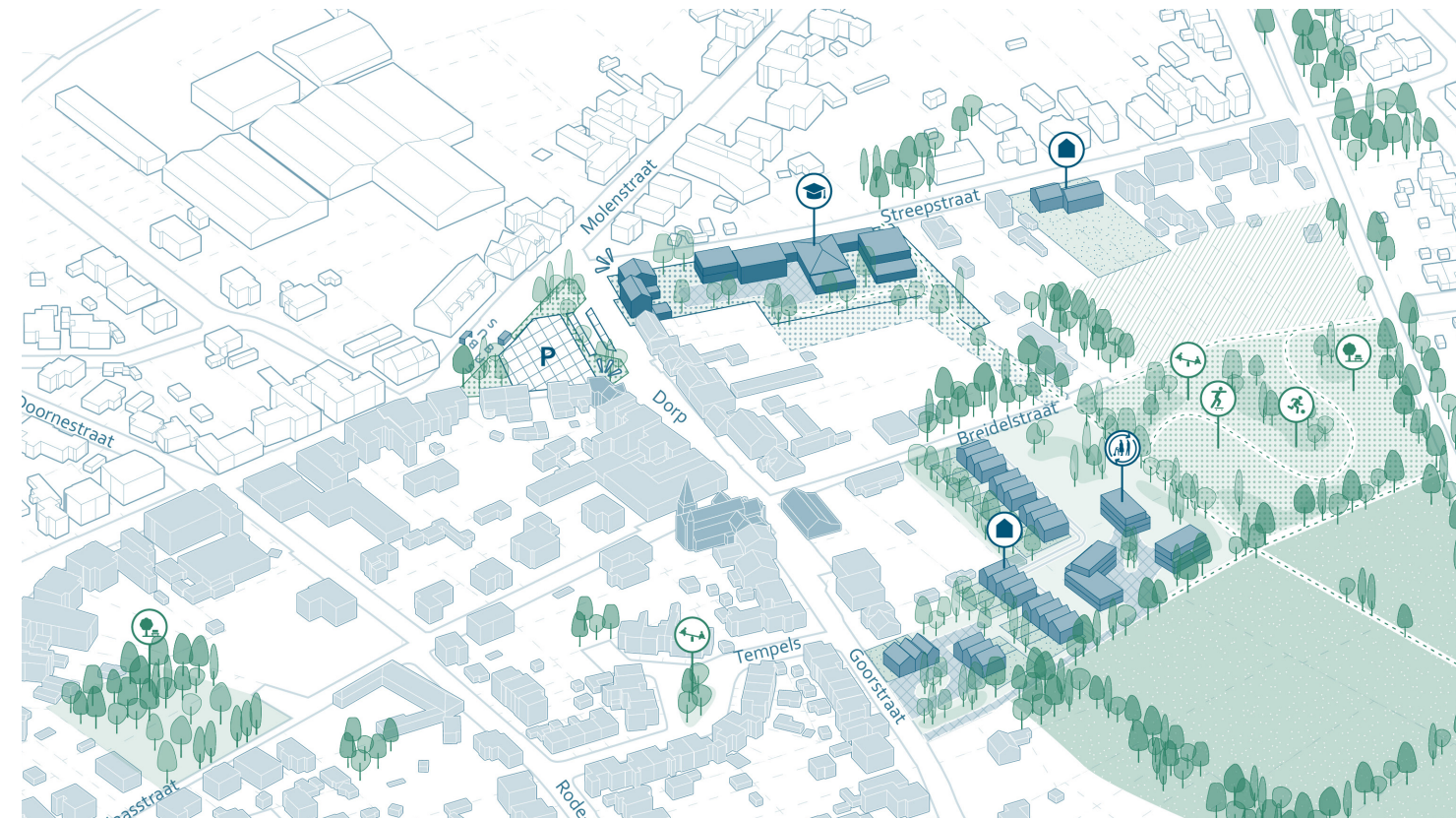
Wie? Inwoners van Morkhoven

Wat? Het dorpsatelier is een uitgelezen kans om de eerste aanzet van een visie voor de dorpskern af te toetsen, te verruimen/aan te vullen, en te verfijnen. De ruimtelijke principes werden concreet vertaald in een aantal uiteenlopende oplossingsrichtingen voor het projectgebied (in totaal drie). Zo kon de draagkracht afgetoetst worden die op zijn beurt dan weer de visie verder verfijnt.

Het verslag van het dorpsatelier is als bijlage aan dit document toegevoegd.

Scenario 1

AFWERKEN VAN DE DORPSRAND MET DIVERSE WOONFUNCTIES

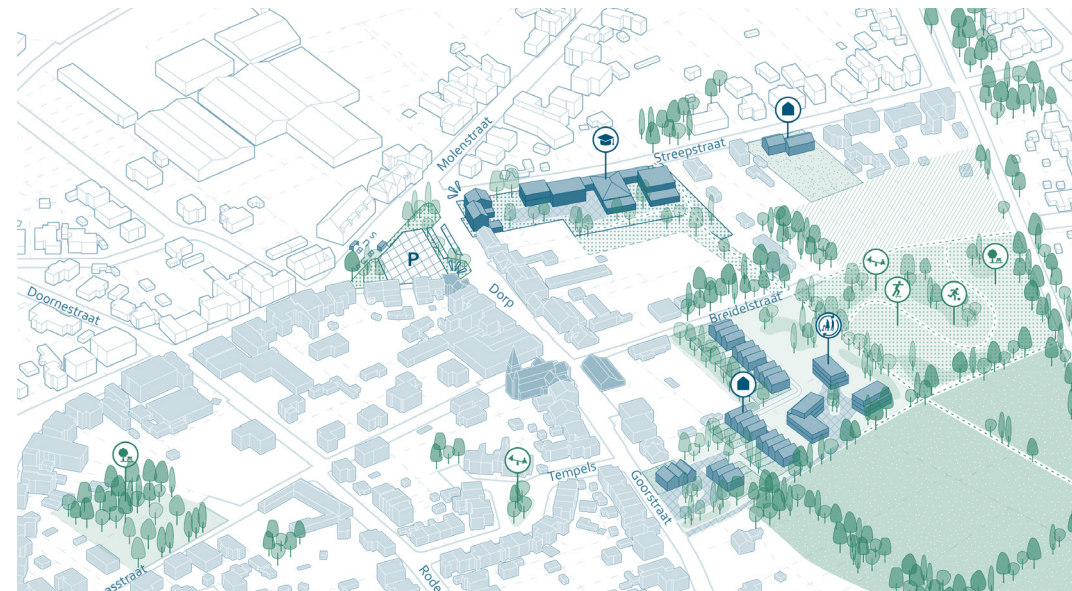
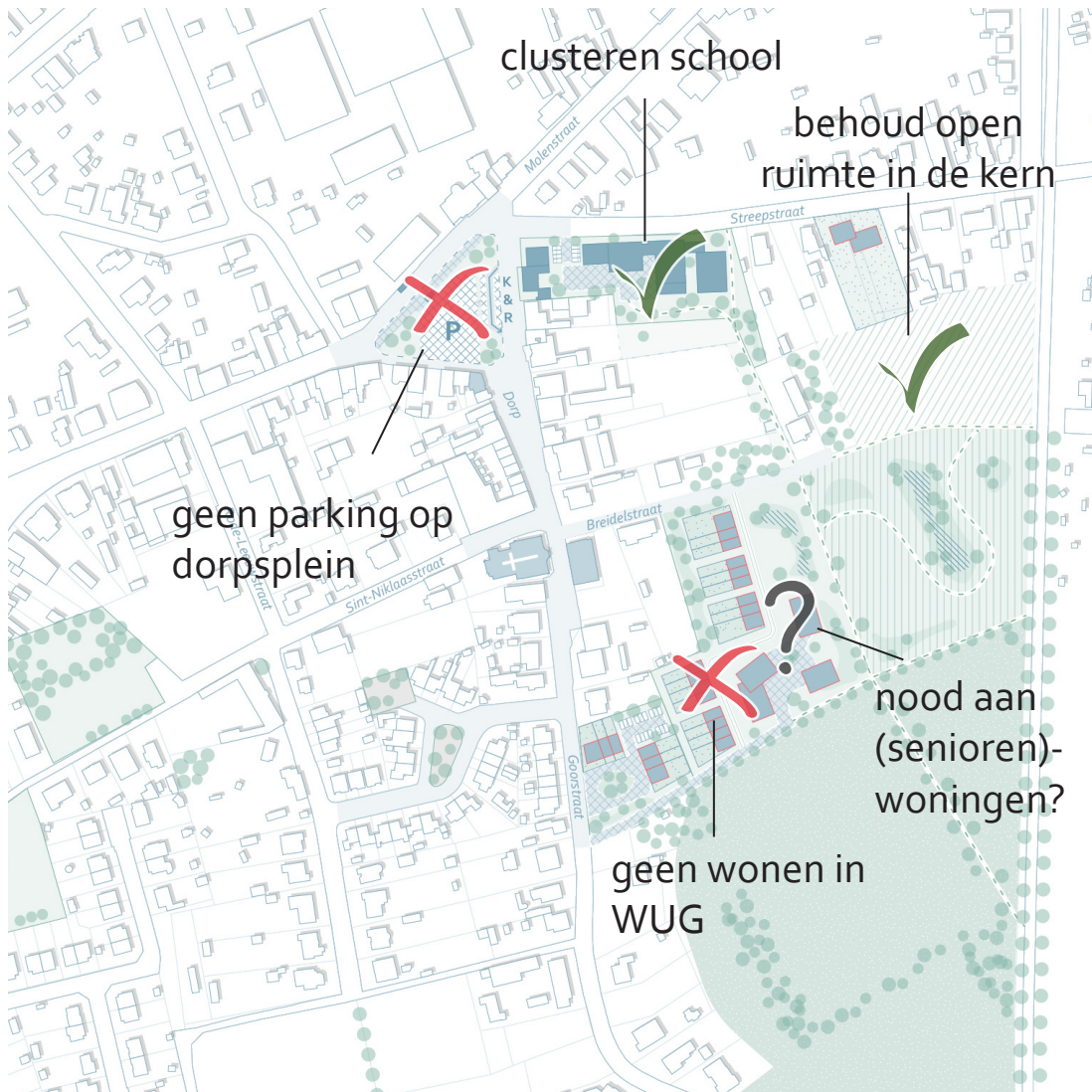

- Clustering van de scholen op huidige gronden aan de Streeppstraat volgens minimale noden
- Dorpsplein als centrumparking met kiss & ride zone om de Streeppstraat te ontlasten van het schoolverkeer
- Woonontwikkeling als randafwerking in het WUG met diverse woonvormen (speciale aandacht naar zorgwoningen)
- Zachte recreatie in het WUG met behoud weilanden/landbouwgronden ten noorden van de Breidelstraat

Scenario 1

AFWERKEN VAN DE DORPSRAND MET DIVERSE WOONFUNCTIES

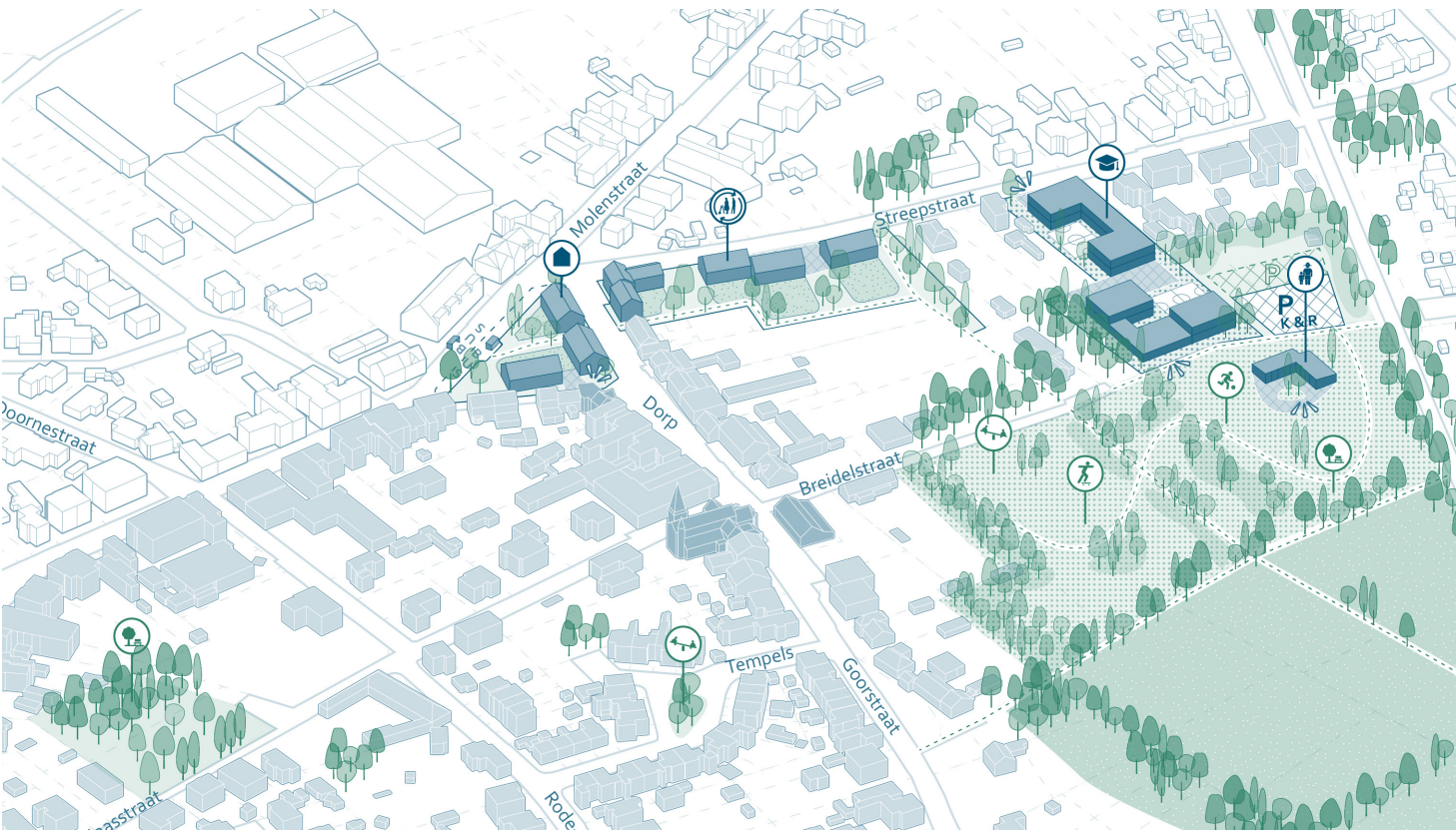
output dorpsatelier

Scenario 2

WONEN OP EN AAN HET DORPSPLEIN

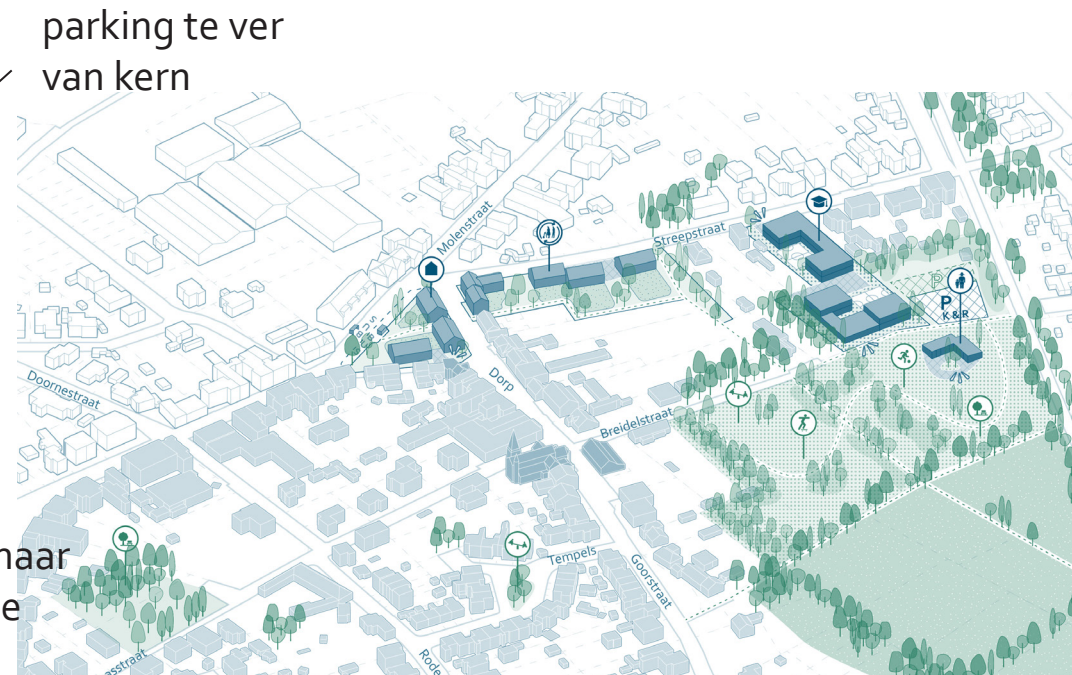
- Nieuwe brede school op oa. gronden familie Van Loock. Rechtstreekse connectie met zowel Streepstraat als WUG.
- Chiro verhuist naar WUG, weg van omliggende bebouwing, gericht op de open ruimte
- Parking aan de rand van de kern, gelinkt aan de brede school, chiro, recreatiegebied
- Woonontwikkeling op huidige gronden school met focus op levensloopbestendig wonen
- Bebouwing op het dorpsplein als referentie naar de historische situatie. Historische plein (Dorp) kan bij evenementen zoals wekelijkse markt terug oorspronkelijke functie opnemen

Scenario 2

WONEN OP EN AAN HET DORPSPLEIN

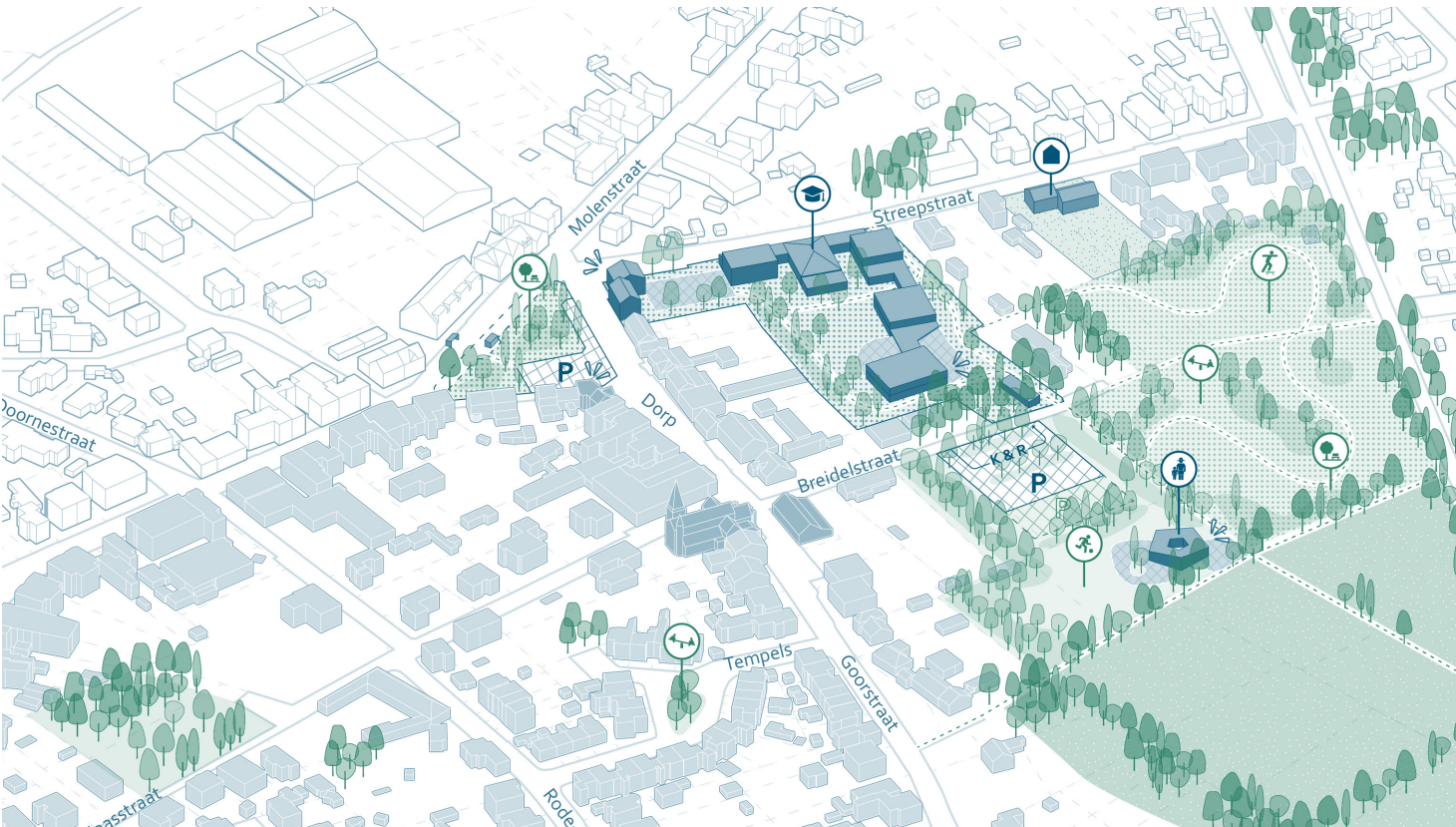
output dorpsatelier

Scenario 3

DE BREDE SCHOOL ALS KLOPPEND HART

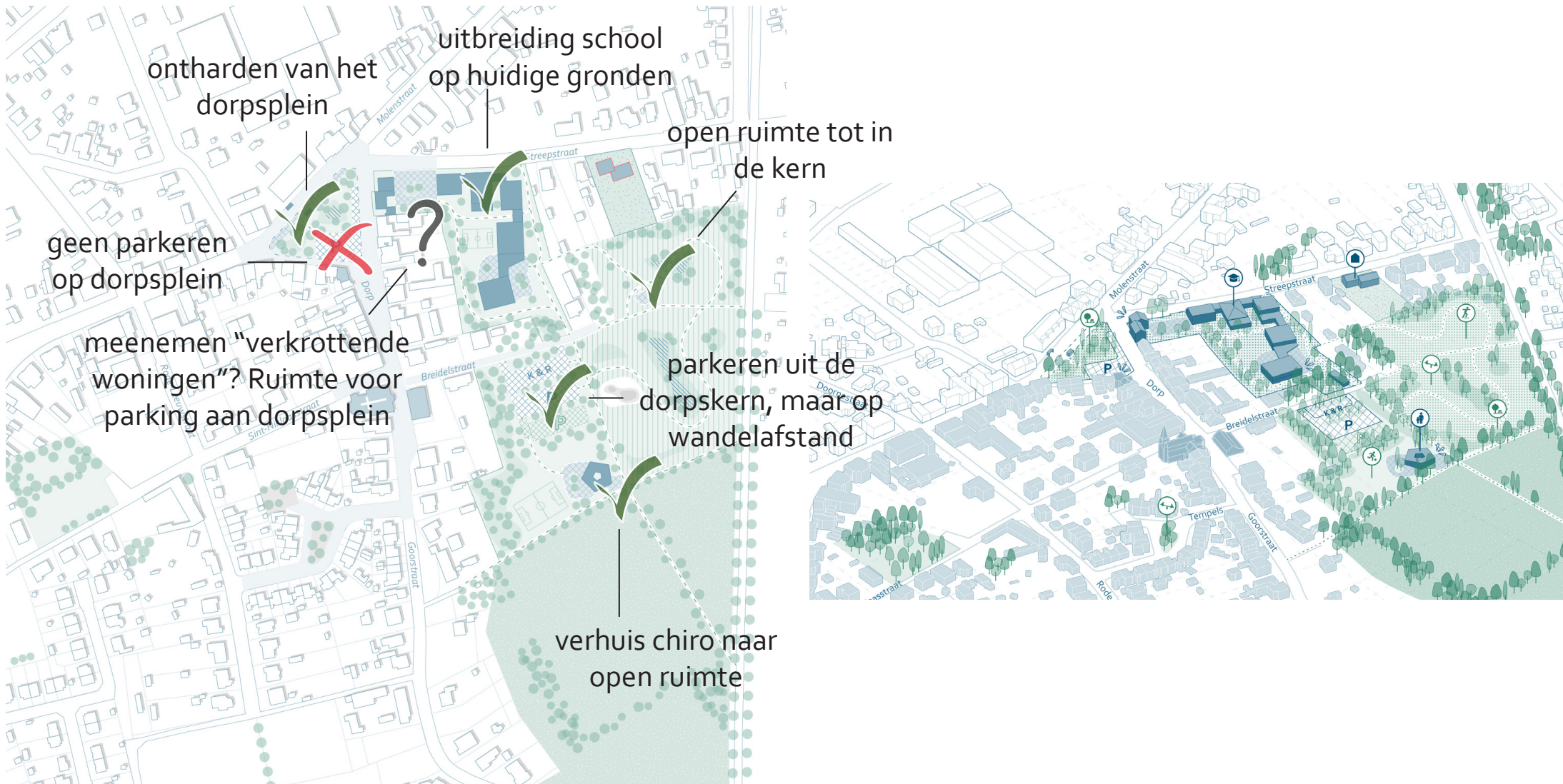
- Uitbreiding van de school op de huidige gronden: brede school met ruimte voor aanvullend programma in de kern, als schakel tussen dorpsplein en WUG.
- Chirolokalen verhuizen naar WUG. Rechtstreekse connectie met brede school via nieuwe zachte verbinding
- Centrumparking in WUG ten zuiden van de Breidelstraat: op wandelafstand van de kern, gelinkt aan brede school, nieuwe chirolokalen en zachte recreatie.
- Dorpsplein inrichten als kwalitatieve (groene) ontmoetingsruimte. Huidige zone voor parkeren wordt behouden zodat evenementen kunnen blijven plaatsvinden.

Scenario 3

DE BREDE SCHOOL ALS KLOPPEND HART

output dorpsatelier

Thematische opmerkingen

KERNVERSTERKING

output dorpsatelier

- Er is nog **genoeg ruimte** om te verdichten in de kern, het woonuitbreidingsgebied hoeft niet aangesneden te worden.
- Wat is de **woonbehoefte**? Is Morkhoven wel de juiste locatie voor nieuwe woningen, gezien het beperkte aantal voorzieningen?
- Er hebben de laatste jaren al veel woningen plaats gemaakt voor nieuwe projecten.
-> Algemene **schrik voor appartementisering**.
- Waarom worden de woningen die aan het verkrotten zijn aan het dorpsplein niet meegenomen in het verhaal?
- Overige **op spil staande projecten** mee opnemen in het scenario onderzoek, zoals het woonuitbreidingsgebied aan het einde van de Rode Leeuwstraat

Thematische opmerkingen

RUIMTE VOOR GEMEENSCHAPS- EN VERENIGINGENLEVEN

output dorpsatelier

- Algemeen **gebrek aan horecavoorzieningen** in de kern. Er is een dorpsplein maar geen plaats voor bv. een terras gelinkt aan het dorpshuis
- De komst van een **dienstencentrum** (al dan niet in het dorpshuis) wordt als positief ervaren.
- Algemeen **gebrek aan (groene) ontmoetingsruimte**. De speelterreinen die er waren zijn verdwenen. Als ze in de toekomst terugkomen zijn de kinderen al te oud.
- WUG niet als kunstmatig park aanleggen. De **open ruimte** die tot in de kern van Morkhoven komt wordt als een troef ervaren. Wel mogelijkheid voor **zachte recreatie**, natuurlijk ingericht, met hier en daar paviljoen, bankjes,...
- Toekomstige **verhuis van de chiro** naar het WUG, weg van aangrenzende achtertuinen, wordt niet in vraag gesteld.
- Huidige **parochiezaal is te klein**, verenigingen willen een grotere zaal. Deze kan mee opgenomen worden in de brede school.

Thematische opmerkingen

BREDE SCHOOL

output dorpsatelier

- Het principe van een brede school als **hart van de gemeenschap** wordt positief ervaren.
- **Uitbreiding op huidige gronden** aan de Streeppstraat (scenario 3) wordt het meeste gedragen, zowel door bewoners als directie.
- Uitbreiding gebeurt over **private tuinen**. Dit brengt moeilijkheden met zich mee rond eigendomsstructuur. Omwonenden zijn niet per se tegen het idee, maar hebben afwachtende houding.
- Kan er een sterkere relatie aangegaan worden met het dorpsplein door **verkrottende woningen** mee op te nemen?
- Is er ruimte voor een **parkeercluster** in het binnengebied? Weggetrokken van het publieke domein, maar rechtstreeks toegankelijk via het dorpsplein.

Thematische opmerkingen

VERKEERSVEILIGHEID EN PARKEREN

output dorpsatelier

- **Vekeersveiligheid** kan beter, zone 30 wordt niet gerespecteerd. Veiligheid van de Streeppstraat is een belangrijk aandachtspunt
- Vandaag wordt er overal geparkeerd in de kern, het gebrek en de nood aan **centrumparking** wordt bevestigd
- Sommige **bestaande trage wegen** zijn slecht begaanbaar. Inzetten op het veilig en toegankelijk maken voor wandelaars en fietsers en versterken van het trage netwerk
- Nood aan **hoppinpunt** wordt in vraag gesteld door nabijheid van veel gebruikte fietssnelweg. Vooral vraag naar overdekte fietsenstalling

Thematische opmerkingen

ERFGOED EN DORPSE IDENTITEIT

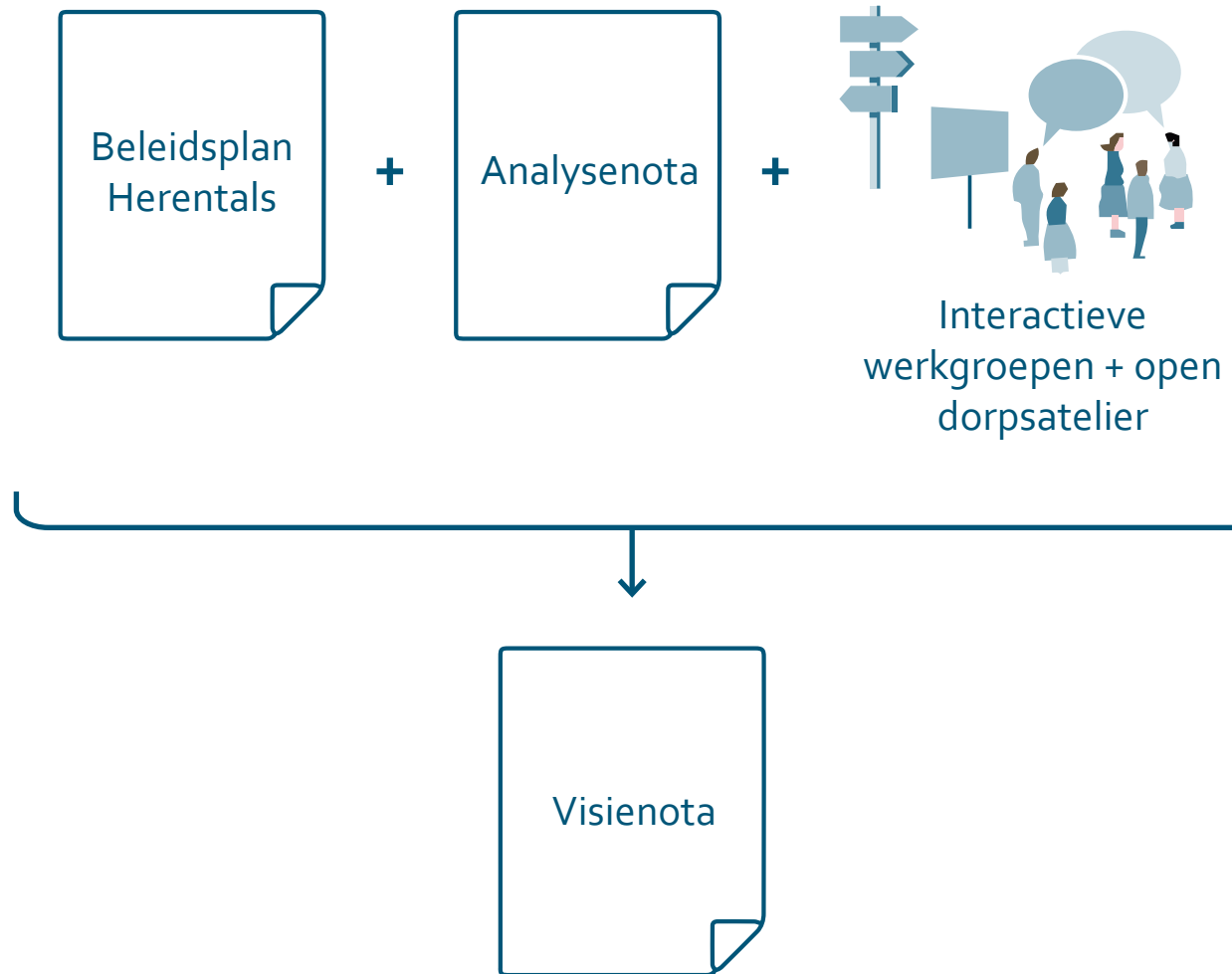
output dorpsatelier

- Veel oude woningen hebben ondertussen al plaats gemaakt voor nieuwe projecten waardoor al **veel identiteit verloren** is
- Toekomstige **ontwikkelingen** moeten meer afgestemd worden op de **context**, geen hoge gebouwen met platte daken
- Behoud/restauratie van **oud klooster** aan dorpsplein wordt in vraag gesteld, ook door directie van de school: verkeert in zeer slechte staat, locatie is niet oninteressant voor connectie met dorpsplein -> wat is de erfgoedwaarde?
- Bij het **afwerken van de dorpsrand** gaat de voorkeur naar een groene inkleding (ipv afwerking dmv woningen) om het landschappelijk karakter van de kern te bewaren

4. VISIE OP DE DORPSKERN

Visie op de dorpskern

Op basis van het beleidsplan ruimte en mobiliteit op schaal van het gehele grondgebied Herentals, de analysenota en de aftoetsing met stakeholders en dorpsbewoners maken we een visie op voor de dorpskern.

Hierin doen we uitspraken over een aantal thema's die bepalend zijn voor de toekomst van de dorpskern. Deze visie vormt de basis voor de uitwerking van het masterplan.

Visie op de dorpskern

1. Kernverbreding → kernversterking

- Geen verdere ontwikkeling in de woonuitbreidingsgebieden: als er aan verdichting gedacht wordt zal dit in eerste instantie binnen het bestaande patrimonium gezocht worden
- Kernversterking op schaal van het dorp met aandacht voor levensloopbestendig wonen
- Publieke ruimte versterken via publieke functies en (woon)ontwikkeling
- Dubbel duurzaam bouwen

2. Brede school als trekker voor kernversterking

- Gedeeld gebruik van binnen- en buitenruimtes voor een levendig hart van de gemeenschap
- In rechtstreekse verbinding met dorpsplein en open ruimte
- Aantakking op en verderzetting van trage wegen

3. Intense dorpsactiviteit in kern

- Clustering van dorps functies, optimaliseren door gedeeld ruimtegebruik
- Sterk verenigingsleven stimuleren en faciliteren
- Creëren van ruimte voor recreatie en ontmoeting (in het groen)

4. Duurzame verplaatsingen stimuleren

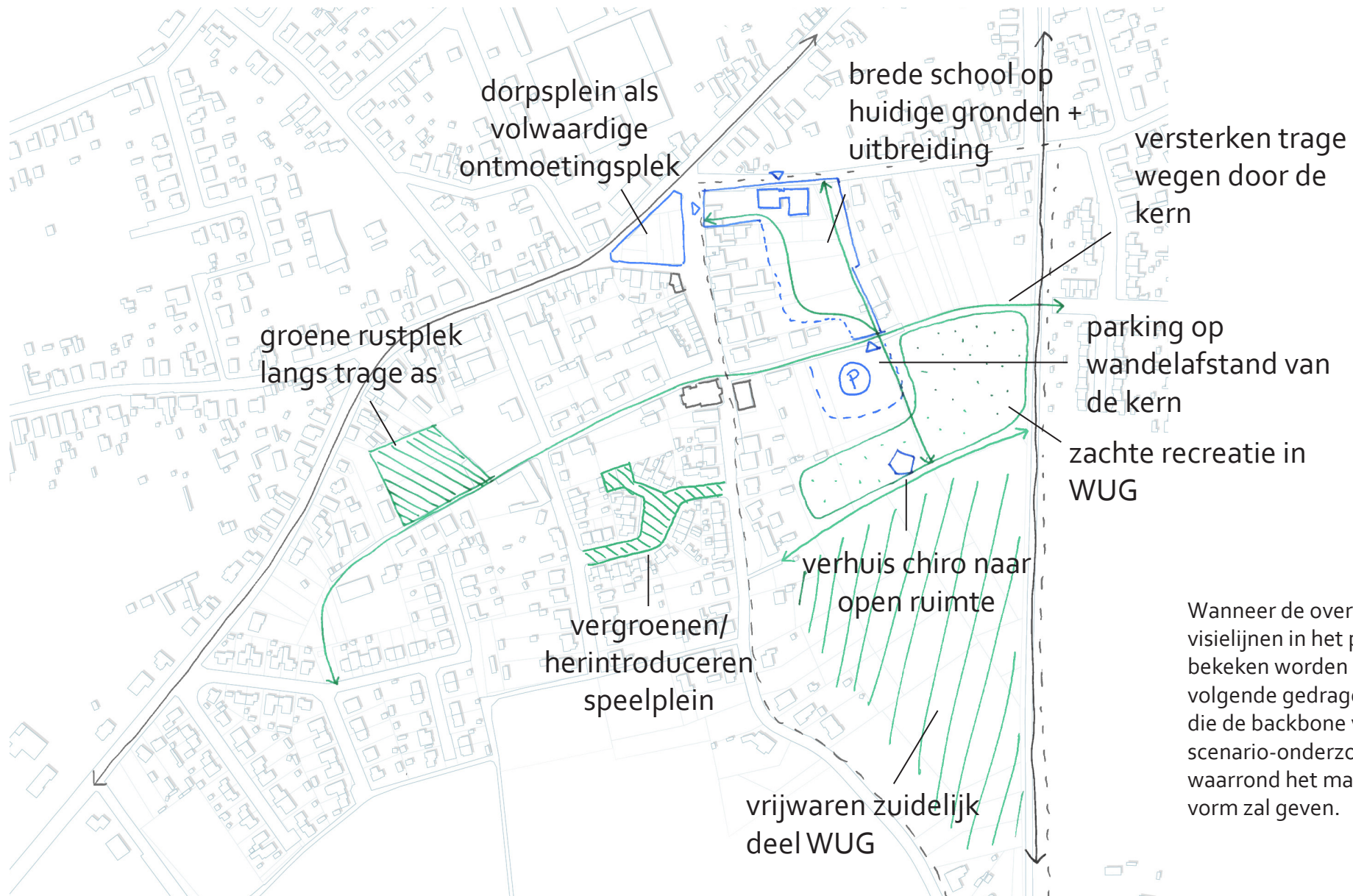
- Vlotte zachte verbindingen richting omliggende kernen en voorzieningen uitbouwen
- Molenstraat-Wiekevorstseweg-Voortkapelseweg als belangrijke verbindingsweg voor diverse vervoersmodi met versterkt OV-aanbod en veilige fietspaden
- Centrumparkeren clusteren met flankerend parkeerbeleid in woonstraten kern

5. Klimaatbestendig dorp

- Identiteit van Morkhoven als landschappelijk dorp versterken
- Straten ontharden en vergroenen
- Groene oases in de dorpskern versterken en verbinden
- Zuidelijk deel WUG vrijwaren als natuurlijke open ruimte

Verderzetting scenario-onderzoek

BACKBONE/GEDRAGEN VOORSTELLEN

Wanneer de overkoepelende visielijnen in het projectgebied bekeken worden dan zien we volgende gedragen voorstellen die de backbone van het verdere scenario-onderzoek vormen en waarrond het masterplan zich vorm zal geven.

Verderzetting scenario-onderzoek

VRAAGSTUKKEN

Daarnaast duiken ook nog een aantal vraagstukken op die samen met de betrokken stakeholders afgetoetst zullen worden in de volgende fase van het masterplan om te komen tot een gedragen voorkeursscenario en toekomstvisie voor de dorpskern.

BIJLAGEN

- Resultaten verkeerstellingen (02/2022)
- Verslag interactieve werkgroepen (22/03/2022)
- Verslag open dorpsatelier (04/05/2022)
- Verslag GECORO (31/05/2022)

Onderzoeksteam

visienota
13 juni 2022

Charlotte Deckers
Evelien Steenacker

Boris Huyghebaert
Sébastien Ronchetti
Suzan Vanryckeghem

Jiska Gysels
Jorik De Wilde

Endeavour

Atelier Romain bvba
Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent
T +32 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be